

‘Aandacht voor burgerschap is bijna voorwaardelijk hier’

Basisschool Manjefiek, onderdeel van een breder kindcentrum, ligt in een Maastrichtse wijk die bezig is zich te ontworstelen aan het stempel ‘probleemwijk’. De basisschool draagt daar een steentje aan bij. “We zijn een vreedzame school en sinds een jaar bezig om een vreedzame wijk te creëren”, legt directrice Yvonne Stegen uit. Zij en haar team voeren het vreedzame concept overal door. “Dit is meer dan een les. Dit is een manier van leven.”

Door: Miriam Bruinooge

Fusie

“In 2014 gingen we een fusie aan met een andere basisschool. Dat was een goed moment om te bepalen hoe we vorm gingen geven aan de opdracht om de leerlingen te helpen bij het ontwikkelen van democratisch burgerschap en sociale en maatschappelijke competenties. De vreedzame school sloot aan bij onze eigen ambities. We stelden een speciale coördinator aan, later ook een werkgroep, om ervoor te zorgen dat de aandacht niet zou verslappen. We realiseerden ons dat dit niet iets was dat we in een lesje konden geven, dit is iets dat je moet voorleven. Elke dag, elk moment, voor ieder kind. Aandacht voor burgerschap is bijna voorwaardelijk voor de leraren die hier werken. Niet dat we daar een probleem mee hebben, integendeel. Ik ben gezegend met een zeer bevlogen en betrokken team.”

Proeve van bekwaamheid

“Kinderen bij ons op school krijgen meer taken naarmate ze ouder zijn. In groep zes krijgen leerlingen bijvoorbeeld de taak om spelletjes te organiseren bij de kleuters. Dan nemen ze ook echt de leiding – zij bepalen wat er gebeurt. In groep zeven krijgen leerlingen de opdracht om de sportdag te organiseren. Van A tot Z, dat is best een uitdaging. Daar bereiden we ze wel op voor hoor, maar het is een goede manier om te leren dat er veel beslissingen komen kijken bij het organiseren van een event. En in groep acht volgt de apotheose: dan organiseren de leerlingen helemaal zelfstandig een high tea voor alle hulpouders en vrijwilligers. Dat zijn makkelijk twintig tot dertig mensen. Daar zijn ze verantwoordelijk voor, van ons ontvangen ze alleen de financiële hulp. Dus moeten ze echt aan alles denken: waar doen we dat? Je zet je

gasten niet zomaar in een klas, dat moet er wel een beetje leuk uitzien. Wat serveer je ze? En wat als ze nog een keer koffie of thee willen? De logistiek ligt er niet om – een goede les. En heel gezellig.”

Reflectie

“Kinderen kunnen altijd iets leren, bij alles wat ze doen. Daarom vragen we ze te reflecteren op een aantal bezigheden. We hebben bijvoorbeeld een goede relatie met het woonzorgcentra in de wijk. Elke maand is er een gezamenlijke activiteit waarin elke groep een keer gaat. Om spelletjes te doen bijvoorbeeld. Dat is leuk, voor de bewoners en voor onze leerlingen. Maar leuk is op zichzelf niet genoeg, er valt ook iets te leren. Dus vragen de leerlingen om achteraf te reflecteren; hoe vonden ze het gaan? Wat vonden ze moeilijk? En waarom? En zo doen we dat op school ook. In groep acht is er een groep die verantwoordelijk is voor het uitdelen van het schoolfruit. Leuke klus, maar ook daar vragen we ze achteraf hoe het ging. Want stel dat er te weinig bananen zijn voor iedereen? Hoe los je dat op? Snijd je ze in stukken? Dan worden ze bruin, dus nee. Hoe dan wel? Van reflectie valt ontzettend veel te leren.”

Wijk

“Onze wijk kent uitdagingen, dat is geen geheim. We zijn op de goede weg, maar het kan altijd ➡

beter. Daarom gingen we ongeveer een jaar geleden om de tafel met bijvoorbeeld welzijnswerk, kinderopvang, de gemeente en zelfs de wijkagent. Iedereen bleek ontvankelijk voor het vreedzame concept, dus nu zijn we bezig om een vreedzame wijk te creëren. Waar iedereen dezelfde taal spreekt, dat is wel zo duidelijk voor de kinderen. En vermoedelijk heeft dat ook een beter effect op de langere termijn. We hebben

zelfs subsidie gekregen van de provincie, dat geeft wel aan dat de betrokkenheid groot is.”

Aansluiting

“De aansluiting op het voortgezet onderwijs? Misschien vraag je het aan de verkeerde. Als ouder van een zoon in twee atheneum sta ik soms verstoeld van de aanpak op het voortgezet onderwijs. Nu leent de inrichting van het VO zich er ook niet echt voor, met een andere leraar per

vak, maar ik geloof niet dat alles in het systeem om het kind draait. Waar we hier een veilige, warme omgeving maken voor alle kinderen, is daar niet direct oog voor de behoeften en achtergronden van leerlingen. Dat geldt vast niet voor alle middelbare scholen, maar ik vermoed dat er nog wel een slag te maken is als het gaat om een voortzetting van de burgerschapslessen.”

“Ik ben
gezegd
met een zeer
bevlogen en
betrokken
team.”

“Van reflectie valt ontzettend veel te leren.”

Commissies

“We zijn al ver, dat durf ik wel te zeggen. Ik denk ook niet dat we veel zullen veranderen nu de overheid deze aanscherping doorzet. Maar we blijven ons wel ontwikkelen, we

staan niet stil. Zo zijn we sinds kort begonnen met commissies waar leerlingen zich bij kunnen aansluiten. Neem bijvoorbeeld de herinrichting van het schoolplein. We vragen de leerlingen wie zich geroepen voelt

daarover mee te denken. Kinderen kunnen vervolgens solliciteren om een plekje in de commissie te bemachtigen, en dan zijn ze een volwaardige gesprekspartner. Zoals het hoort.”